

Ons pedagogisch handelen kinderdagverblijf Grootstal

Op de website van KION zie je onder *Zo werken wij* hoe we in ons beleid vorm hebben gegeven aan de pedagogische doelen en onze pedagogische uitgangspunten.

In dit document staat hoe we de pedagogische uitgangspunten bij onze locatie praktisch uitwerken. Als we eventueel iets extra's doen of anders werken dan in het algemene beleid beschreven staat, dan vind je dat hier ook in terug.

Samen met de praktische informatie geeft dit document de informatie die specifiek is voor deze locatie.

Januari 2023

Professionalisering en kwaliteitsverbetering

Bij KION hechten we waarde aan pedagogisch kwaliteit en stimuleren we deze op verschillende manieren. We geloven in het blijven leren en ontwikkelen van onze medewerkers.

Al onze locaties hebben jaarlijks de wettelijk verplichte 50 uur voor beleidsontwikkeling ter beschikking. Van deze 50 uur worden 38 uur ingezet door de beleids- en stafmedewerkers Pedagogiek. Zij werken op centraal niveau aan het borgen en versterken van de pedagogisch educatieve kwaliteit door ontwikkeling van beleid en hulpmiddelen voor de locaties.

De coach heeft voor iedere locatie jaarlijks 12 uur beschikbaar voor implementatie van dit beleid.

Bij onze locatie krijgen we ondersteuning van pedagogisch Rita Leenders

De coach ondersteunt bij de verbetering van de pedagogische kwaliteit. De coach begeleidt en traint de medewerkers bij het pedagogisch handelen en ondersteunt en adviseert de clustermanager op pedagogisch gebied. Hiernaast implementeert de pedagogisch coach ons pedagogisch beleid naar concrete situaties in de groep en signaleert ontwikkelingen, knel- en verbeterpunten. Ieder jaar voert de pedagogisch coach een pedagogische meting uit. Met de uitkomsten stellen wij een (pedagogisch) doel vast waaraan we dat jaar extra aandacht besteden.

Wij gaan in 2023 bezig met het bevorderen van de zelfstandigheid van de kinderen. Hiermee willen we de ontwikkeling van kinderen op verschillende gebieden stimuleren en hun zelfvertrouwen vergroten.

In ons lokale ontwikkelplan, onderdeel van het KION jaarwerkplan 2023, staat concreet uitgewerkt hoe we specifiek bij deze locatie inzetten op de ontwikkeling en kennisverbreding van onze medewerkers. Hierin staat ook op toetsbare wijze beschreven hoe we de kennis en vaardigheden van de medewerkers op het gebied van VE onderhouden.

Voor de coaching van de pedagogisch medewerkers is jaarlijks minimaal 10 uur per fte wettelijk verplicht. Voor deze locatie betekent dit 28,6 uur per jaar. Hiernaast heeft onze coach in 2023 voor VE coaching 60 uren beschikbaar om medewerkers te coachen op het gebied van educatieve kwaliteit. Dit uren aantal is gebaseerd op het aantal VE kinderen dat onze locatie bezoekt.

We bieden VE

Om ervoor te zorgen dat we spelenderwijs de ontwikkeling van je kind zo goed mogelijk stimuleren, bieden we op onze locatie Voorschoolse Educatie (VE). Hiervoor maken we gebruik van het VE-programma Uk & Puk waarin verschillende ontwikkelingsgebieden aan bod komen. Telkens staat een ander thema dat de kinderen aanspreekt centraal. Ieder thema wordt uitgewerkt in uitdagende, speelse activiteiten waarin aan verschillende ontwikkelingsdoelen wordt gewerkt. De doelen liggen op het gebied van spraak- en taalontwikkeling, sociaal-emotionele ontwikkeling, motorische en zintuiglijke ontwikkeling en rekenprikkel om de ontluikende rekenvaardigheid te stimuleren.

We stimuleren de spraak-taalontwikkeling door te verwoorden wat de kinderen doen en ervaren en door kinderen te stimuleren om zelf woorden te gebruiken. De vragen die we kinderen stellen sluiten aan bij het niveau van het kind. Kinderen die nog niet goed kunnen praten, stellen we eenvoudige vragen zoals "Waar is Puk? Wijs eens aan?", de meer taalvaardige peuters krijgen moeilijkere vragen zoals "Wat ga je doen?", "Zijn deze hetzelfde?", "Wat gebeurde er?" Kinderen krijgen de tijd om te reageren. Ook het samen zingen van liedjes en voorlezen horen bij ons rijke taalaanbod.

Bij iedere activiteit worden in principe doelwoorden aangeboden. We passen ons hierbij aan het niveau van het kind aan. Baby's en kinderen die nog weinig Nederlands spreken, leren eerst de woorden die naar voorwerpen, personen of handelingen verwijzen die belangrijk voor hen zijn. Hoe ouder het kind, hoe meer de doelwoorden verwijzen naar de buitenwereld en hoe abstracter ze kunnen zijn.

We bieden de woorden aan in een betekenisvolle context: woorden krijgen voor een kind pas betekenis door de concrete voorwerpen die worden gebruikt en de activiteit die wordt gedaan. Een echte appel levert een kind veel meer informatie op dan een foto van een appel. Tijdens een thema worden doelwoorden vaak herhaald en geoefend.

De sociaal-emotionele ontwikkeling betreft het leren omgaan met jezelf en met anderen. Op het kinderdagverblijf of peutergroep ligt de basis hiervoor in de relatie tussen het kind en pedagogisch medewerker. Als een kind ervaart dat hij kan rekenen op haar steun en zich veilig voelt, durft hij zichzelf en anderen te leren kennen. Daarnaast begeleiden we kinderen in het omgaan met anderen. We geven het goede voorbeeld en helpen kinderen om rekening te houden met elkaar. Zie ook de uitgangspunten 'We bieden emotionele veiligheid, betrokkenheid en warmte' en 'We bevorderen positieve contacten tussen kinderen'.

De sensomotorische ontwikkeling gaat over de ontwikkeling van de zintuigen en de motoriek. Door te doen en tegelijk waar te nemen, leert de kind de wereld om zich heen kennen. We bieden activiteiten aan die een beroep doen op het zien, horen, tasten, proeven en ruiken. Ook grof-motorisch spel is onderdeel van ons dagelijkse aanbod. Zo gaan we iedere dag naar buiten. Hiernaast heeft ieder thema een beweegactiviteit, gericht op het strekken van de spieren en het oefenen van de hoofd- en rompbalans (baby's) en op het oefenen van de grote motoriek en lichaamsbalans (dreumesen en peuters). Ook de fijne motoriek (de arm-hand functie zoals reiken, grijpen, loslaten en manipuleren) komt in ons aanbod volop aan de orde.

We besteden ook aandacht aan rekenprikkel. Het gaat er hierbij om dat kinderen ervaringen opdoen die de basis leggen voor de latere rekenontwikkeling, zoals meten (passen de schoenen? Past het dikke boek in de kleine tas?) en het benoemen van eigenschappen zoals groot en klein, zwaar en licht, vol en leeg. Ook ruimtelijke oriëntatie

hoort tot rekenprikkels. Ruimtelijke oriëntatie begint bij het lichaamsbesef van het kind. Dit komt bijvoorbeeld aan bod tijdens de verzorging van de kinderen of bij het aan- en uitdoen van de jas. Daarnaast verkennen we met de kinderen de groepsruimte. We praten met de kinderen over waar de spullen staan (in de kast of op de kast) of waar ze terecht komen (in of naast de prullenbak). Ten derde maken de kinderen bij ons kennis met tellen.

Bij de activiteiten die bij het VE-programma horen, speelt de interactie tussen pedagogisch medewerker en kind en tussen de kinderen onderling een grote rol. Kinderen en pedagogisch medewerker hebben beide een actieve inbreng bij de activiteiten. Door prikkelende vragen te stellen in een uitdagende omgeving en hierbij steeds in te spelen op de inbreng van de kinderen en aan te sluiten bij hun niveau en interesse, brengen we de kinderen steeds een stapje verder in hun ontwikkeling. Kinderen kunnen ook elkaar prikkelen in hun ontwikkeling. Daarom geven we kinderen ook tijdens de activiteiten de ruimte om op elkaar te reageren en met elkaar samen te spelen.

De meeste activiteiten doen we met kleine groepjes kinderen, zodat we de activiteit kunnen aanpassen aan het ontwikkelingsniveau van de kinderen en kunnen inspelen op hun reacties. Bovendien hebben kinderen in een kleine groep meer gelegenheid om zich te uiten en meer onderling contact. Om ervoor te zorgen dat alle kinderen mee kunnen doen, doen we een activiteit herhaaldelijk, met telkens een ander groepje kinderen. Een activiteit duurt zo lang als de kinderen het leuk vinden om te doen.

De doelen waaraan gewerkt wordt bij een activiteit hangen ook af van de leeftijd en het ontwikkelingsniveau van een kind. Bij de jongere kinderen ligt de nadruk op het doen en ervaren, bij de oudere kinderen en kinderen die al meer taal begrijpen en kunnen praten, worden de activiteiten al wat taliger aangeboden.

Ook buiten de activiteiten om wordt er gewerkt met het thema en de doelen die daarbij horen. De groepsruimte is overzichtelijk ingericht in hoeken, waardoor kinderen ongestoord alleen of in kleine groepjes kunnen spelen. Bij de inrichting gebruiken we aantrekkelijke materialen die bij het thema horen. Hierdoor komen kinderen tijdens hun spel op een vanzelfsprekende manier met het thema in aanraking. Pedagogisch medewerkers begeleiden het spel van de kinderen en bieden bewust bepaalde materialen aan, waardoor ze ook tijdens vrij spel gericht aan de doelen werken.

Om de ontwikkeling te stimuleren, creëren en grijpen we kansen. Bij kansen creëren bieden we doelbewust een activiteit aan. Bij kansen grijpen, maken we van een gewone, dagelijkse situaties een leersituatie. Hoe jonger een kind, hoe meer het leren in het hier-en-nu plaatsvindt. Het woord 'regen' krijgt pas betekenis als het buiten regent en als het kind de regen kan zien, voelen en horen. Om inhoud en betekenis te geven aan de activiteiten en te werken aan de ontwikkelingsdoelen die bij ieder thema zijn opgesteld, benutten we zoveel mogelijk de dagelijkse situaties. Hoe jonger het kind of hoe lager het ontwikkelingsniveau van een kind, hoe dichter de pedagogisch medewerker bij de concrete situatie blijft. Thematisch werken met baby's, dummies of kinderen met een laag ontwikkelingsniveau betekent vooral inspelen op situaties dicht bij het thema, kansen grijpen dus. Hoe verder de kinderen in hun ontwikkeling zijn, hoe meer we de activiteit kunnen uitbreiden naar talig spel, waarbij fantasie en voorstellingsvermogen een grotere rol gaan spelen. Dan kunnen we met behulp van taal en spel een situatie creëren die kinderen herkennen en die voor hen betekenis heeft.

Voorbeelden

- Voorbeelden van thema's: Wat heb jij aan vandaag (over kleding), Eet smakelijk (over eten), Oef wat warm (over warm en koud).
- Voorbeeld van een activiteit met verschillende ontwikkelingsdoelen: Het thema Wat heb jij aan vandaag bevat een activiteit waarbij de kinderen, voordat ze naar buiten gaan, hun schoenen bij elkaar zoeken (één, twee schoenen; rekenprikkel), en aantrekken (motorische ontwikkeling). De baby's kijken naar de schoenen, dreumesen herkennen hun eigen schoenen en proberen deze met hulp aan te trekken, en de peuters doen dat zoveel mogelijk zelf en helpen elkaar daarbij (sociaal-emotionele ontwikkeling). Daarna lopen, springen en stampen de kinderen op hun schoenen (motorische ontwikkeling). Tijdens de activiteiten vertellen de dreumesen en peuters wat ze gedaan hebben (taalontwikkeling), waardoor ze spelenderwijs een aantal woorden leren
- Voorbeeld differentiëren tussen leeftijden en niveaus: In het thema Dit ben ik! (over het lichaam, het gezicht en de zintuigen) kijken de kinderen om de beurt in de spiegel. Wat zien ze? De baby's kijken naar hun spiegelbeeld terwijl de pedagogisch medewerker verwoordt wat ze zien, de dreumesen kunnen aanwijzen wat ze zien. De oudere en meer taalvaardige peuters kunnen met behulp van de pedagogisch medewerker zelf vertellen wat ze in de spiegel zien.
- Onze groepsruimte(s) hebben we ingericht met de volgende hoeken: huishoek, bouwhoek, themahoek, ateliertafel, voorleeshoek, baby hoek. We spelen ook regelmatig met de oudste peuter in ons nabijgelegen lokaal.
- Er is een speellokaal met klimtoestellen en glijbanen waar we elke dag kunnen spelen.
- Voorbeeld aanpassen van de inrichting aan het thema: Bij het thema Hatsjoe! (over ziek zijn, voor elkaar zorgen, naar de dokter gaan en weer gezond worden) mogen kinderen spelen met dokterspulletjes zoals pleisters, verband, lege pillendoosjes, een wit schort etc. Door bij het thema Knuffels (over zachte materialen en het slaapritueel) veel zachte dingen in de groepsruimte te leggen, leren de kinderen de betekenis van het woord 'zacht' te begrijpen door aan de materialen te voelen, ermee te spelen en ze te benoemen.
- Voorbeeld kansen grijpen: De concrete situatie (bijvoorbeeld het regent buiten) is het vertrekpunt waaraan de pedagogisch medewerker een speelse activiteit toevoegt als het kind daaraan toe is (bijvoorbeeld het nadoen van het geluid van de vallende geluidsdruppels).

We bieden emotionele veiligheid, betrokkenheid en warmte

We creëren een open, warme sfeer waarin kinderen zich op hun gemak voelen. We zijn geïnteresseerd in wat je kind bezig houdt en kunnen genieten van de mijlpalen die we bij je kind zien. We gaan uit van positieve aandacht, waardering en stimulans. Op z'n tijd hoort daar natuurlijk ook hulp, bescherming en steun bij.

Voorbeelden

- Een fijne ontvangst bij binnenkomst is de basis voor een veilig begin van de dag. Wij willen hiermee kinderen een veilig en vertrouwd gevoel geven en laten merken dat zij welkom zijn. Een klein praatje, een complimentje of een dikke knuffel zijn essentieel voor kinderen om zich veilig te voelen. Wij vinden het daarom ook erg belangrijk dat we goed afscheid nemen van papa en mama en nemen hier altijd de tijd voor.
- De momenten van het verschonen zijn bij uitstek de momenten om aan te grijpen voor een fijn één op één aandacht moment van baby tot pedagogisch medewerker. We praten met de kinderen, we kijken naar de kinderen, we spelen een klein spelletje. We verwoorden de handelingen die we uitvoeren en de emoties die we zien, waardoor kinderen goed weten waar ze aan toe zijn en dat ze weten dat ze gezien en gehoord worden. Je ziet dat kinderen hiervan genieten en zich vertrouwd voelen met ons.
- De aandacht voor onze baby's is erg belangrijk. Wij vinden het belangrijk dat de baby's bij de gezamenlijke activiteiten van de oudere kinderen betrokken worden. Wanneer we aan tafel zitten kunnen de baby's er in de hoge wipstoel bij komen zitten. Wanneer de oudere kinderen vrij aan het spelen zijn, nemen wij de baby's op schoot of leggen ze op een veilige plek op het speelkleed op de grond, zodat zij het gevoel krijgen dat ze er ook mogen zijn.
- Om kinderen goed te kunnen volgen in hun ontwikkeling werken wij met KIJK!. Dit is een observatiesysteem dat de groei van kinderen op de diverse ontwikkelingsgebieden in beeld brengt.
- We werken regelmatig in kleine groepjes zodat kinderen gemakkelijker zichzelf durven te laten zien. We merken dat dit voor sommige kinderen heel belangrijk is omdat het voor hen nog spannend is om in de grote kring te praten.

Kijken en luisteren naar kinderen staan centraal

Of het nu om een baby gaat die huult of een bso kind dat zich lijkt te vervelen; alleen met goed 'kijken en luisteren' leren we onze kinderen écht kennen. Met extra aandacht van ons, moeilijker spelmateriaal of een speciale activiteit, kunnen we dan inspelen op die specifieke behoefte. We volgen het welbevinden en de ontwikkeling van alle kinderen. Bij de buitenschoolse opvang hebben kinderen hierin natuurlijk ook (en soms zelfs letterlijk) een eigen stem.

Voorbeelden

- Wanneer kinderen een tijdje aan tafel hebben gezeten, zien wij vaak dat zij behoefte hebben om te bewegen. De activiteiten die daarop volgen stemmen wij af op het gedrag van de kinderen. Er volgt altijd een bewegingsactiviteit. Deze activiteiten kunnen variëren van buiten spelen, klimmen en klauteren in de gymzaal, tot een dansactiviteit of een bewegingsspelletje.
- Tijdens het vrijspelen vinden wij het fijn om ons 'tussen' de kinderen te mengen. Door er gezellig bij te gaan zitten en mee te spelen zien wij wat de kinderen bezighoudt en is een manier om het spel van de kinderen te verdiepen met onze vragen.
- Het benoemen van de emoties van kinderen vinden wij belangrijk. Het verwoorden van de emoties van kinderen, geeft kinderen het gevoel dat zij gezien en gehoord worden en dat ze best verdrietig of boos mogen zijn. Een dikke knuffel of een fijn gesprekje volgt hier natuurlijk op.
- Om de ontwikkeling en het welbevinden van kinderen te volgen, gebruiken we het kindvolgsysteem KIJK. We houden natuurlijk iedere keer dat een kind komt in de gaten hoe het met het kind gaat: hoe hij zich voelt en welke ontwikkelingsstappen het zet. Om ervoor te zorgen dat we dit goed in het oog blijven houden, maken we hierover regelmatig korte aantekeningen. Eén of twee keer per jaar leggen we de ontwikkeling van ieder kind vast in een kindvolgsysteem en bespreken dit met ouders. De resultaten uit het kindvolgsysteem worden ook besproken tijdens een kindbespreking. We overleggen met elkaar hoe we ons aanbod zo goed mogelijk kunnen laten aansluiten bij het welbevinden, het ontwikkelingsniveau en belangstelling van een kind zodat we het kind zo goed mogelijk ondersteunen en stimuleren in zijn ontwikkeling. Voor VE kinderen maken we een individueel handelingsplan en/of groepsplan.

We hebben respect voor autonomie van kinderen

Al op jonge leeftijd is je kind een eigen persoon met behoeften en eigenschappen die bij jouw kind passen. Bij een jong kind dat heel erg van bewegen houdt, verwachten we niet dat het een half uur stil aan tafel zit. Deze eigenheid van kinderen maakt ons vak écht interessant. Daarnaast kunnen kinderen al heel jong veel zelf. Wij nemen hier in de groep bewust veel tijd voor. Je eigen brood smeren, zelf een oplossing bedenken voor een probleem, kiezen aan welke activiteit je meedoet. Liever zelf met een boek op de bank als de rest buiten is? Het kan allemaal.

Voorbeelden

- Wanneer wij buiten gaan spelen, stimuleren wij de kinderen zelf de jas te pakken en deze ook zelf aan te trekken. Wanneer het niet lukt, krijgen ze natuurlijk hulp van ons of van een ander kind.
- Voordat de kinderen gaan slapen, mogen de kinderen zelf de schoenen en hun broek uittrekken. Ook hier geldt, als het niet lukt vraag een ander om hulp!
- De kinderen mogen, wanneer wij het idee hebben dat zij dit zelfstandig kunnen, zelf de boterham smeren. En trots dat de kinderen zijn!
- Als grotere kinderen behoefte hebben om even te rusten dan doen ze dat op een stretcher. Dit kan variëren van een half uur tot maximaal een uur. In dit rustmoment kunnen zij een boekje lezen of ander speelgoed kiezen waarmee zij zich op de stretcher bezig houden. Daarna doen wij met hen een activiteit of kunnen ze vrij spelen.
- Wij zijn bijvoorbeeld met een bepaald thema bezig, maar we merken dat de kinderen met hele andere dingen bezig zijn. Op dat moment verlaten we voor even het thema en proberen we met activiteiten aan te sluiten bij de belevingswereld van de kinderen op dat moment.

We bieden brede uitdaging en plezier

Bij onze locaties en groepen is alles zó ingericht dat kinderen volop de ruimte hebben met spel, materialen en activiteiten. Materialen die nieuwsgierig maken, spelbetrokkenheid en plezier geven. Daar komt het nodige water, zand, pasta, klei, bouw materiaal, verf, gereedschap en zelfs dieren bij kijken! We zorgen voor een breed aanbod van diverse activiteiten op alle verschillende ontwikkelingsgebieden. Gericht op een individueel kind, (kleine) groepjes kinderen of juist met z'n allen.

Voorbeelden

- We werken aan de hand van Puk thema's. Je kunt hierbij denken aan: lente, zomer, herfst en winter, kleur en vorm, emoties, vervoer, etc. We werken per thema gemiddeld vier tot zes weken. Bij het uitwerken van de thema's proberen we zoveel mogelijk aan te sluiten bij de beleving en de ervaring van de kinderen. We proberen uit te gaan van wat dit begrip betekent voor de kinderen. De activiteiten die worden aangeboden, materialen die in deze periode gebruikt worden en de inrichting van (sommige) hoeken hangen zoveel mogelijk samen met dit thema. Dit geeft een grotere samenhang in het aanbod en de mogelijkheid dieper op een thema in te gaan, kinderen meer ervaringen op te laten doen, meer ontdekmogelijkheden om de woordenschat van kinderen uit te breiden. Voor het hele jaar wordt er een opzet gemaakt van thema's die gedurende dat jaar aan de orde komen.
- Bij ieder thema staat een boek centraal. Aan de hand van het verhaal wordt een vertelafel gemaakt. De materialen op de vertelafel komen overeen met de voorwerpen en personen uit het verhaal. Op deze manier spelen wij het verhaal dagelijks na, zodat het verhaal voor onze kinderen gaat 'leven'. De kinderen krijgen tijdens vrije spelmomenten de mogelijkheid om met deze materialen te ontdekken en te spelen en soms zie je zelfs dat zij het verhaal zelf na gaan spelen!
- Als de mogelijkheid zich voordoet, proberen wij regelmatig een activiteit 'buitenshuis' te organiseren. Denk bijvoorbeeld aan een herfstwandeling tijdens het thema 'herfst', een bezoekje aan de kinderboerderij in de lente. Een uitstapje naar de supermarkt tijdens het thema 'winkel'. Wij hebben zelfs een ritje met de bus en de trein gemaakt tijdens het thema 'verkeer'.
- We richten de groepsruimtes zo in dat er aparte hoeken ontstaan. Hierdoor krijgen kinderen de kans ongestoord te spelen. Zo hebben we een huishoek, een plek waar kinderen kunnen bouwen en een knutselhoek. Aan tafel kunnen kinderen puzzelen en ook spelen.
- De inrichting en hoeken passen we waar mogelijk aan, aan het thema dat centraal staat, maar ook aan wat de kinderen op dat moment bezighoudt.
- De hoeken zijn zo ingedeeld dat uw kind voldoende uitdaging vindt. Wij stimuleren kinderen hun grenzen op te zoeken, door ze bijvoorbeeld een moeilijker werkje aan te bieden of met knutselen wat meer materiaal aan te bieden.

We bieden ritme en structuur

De vertrouwde gezichten van pedagogisch medewerkers en van de kinderen in de groep zijn een belangrijk houvast. Net als de eigen groepsruimte en een rustige inrichting. Duidelijkheid komt ook terug in het ritme en programma van de ochtend, middag of dag, een aantal algemene huisregels en afspraken. Ook eigen (groeps)rituelen dragen hier aan bij. Dit biedt jonge kinderen voorspelbaarheid en vertrouwen in het verloop van de dag. Bij de buitenschoolse opvang verspreiden de kinderen zich vaak over meerdere ruimtes. Ook hier heeft de middag een bepaalde indeling. Dit begint meestal met groente en fruit en een (gezamenlijk) drinkmoment.

Voorbeelden

- Zodra de kinderen 's morgens of 's middags binnen komen nemen wij duidelijk afscheid van papa en mama, zodat de kinderen weten dat ze bij ons zijn en dat we fijn gaan spelen.
- We hanteren een duidelijk dagritme. De overgangsmomenten in het dagritme gaan vaak gepaard met een liedje. Wij zingen een opruimliedje en alle kinderen helpen mee met opruimen. Daarna weten de kinderen dat er een nieuwe activiteit volgt.
- Bij de start van de dag zingen wij een 'goedemorgen-liedje'. Als we fruit gaan eten zingen wij een 'fruit-liedje', als we brood gaan eten zingen wij het 'smakelijk eten' liedje etc.

We bevorderen positieve contacten tussen kinderen

Samen doen en samen spelen is leuk en ondersteunt de ontwikkeling. Ook botsen en voor jezelf opkomen horen daarbij. Kinderen leren van en met elkaar. We stimuleren onderling positief contact en samenspel. Waar nodig begeleiden we kinderen in het contact met anderen.

Voorbeelden

- Als we in de gymzaal gaan spelen, weten de kinderen dat ze de schoenen en sokken uit moeten trekken en deze in de schoenenbak moeten stoppen. Wij stimuleren kinderen elkaar hierbij te helpen als het bij een ander kind niet lukt om zijn/haar schoenen en sokken uit te trekken. Je merkt dat kinderen dit vaak al uit zichzelf doen, en dat is fantastisch leuk om te zien!
- Wij vinden het belangrijk om de zelfstandigheid bij de kinderen te stimuleren. Tijdens het broodmoment mogen vaak de oudere kinderen aan een lager tafeltje samen hun brood eten. Doordat ze in een klein groepje zitten en elkaar kunnen helpen als dit nodig is, komen er vaak hele leuke gesprekjes uit.
- Aan het begin van onze dag spelen we vaak een spelletje voorafgaand aan het fruitmoment. Tijdens dit spel staat samenspel en het contact tussen de kinderen onderling centraal. Bijvoorbeeld bij het spelletje “ik heb een bril om door te kijken” zetten de kinderen een zogenaamd brilletje op en kijken naar een kind waar ze graag mee zouden willen dansen. Als het lied stopt, zoeken ze een dansmaatje en dansen samen op het lied. Soms vinden kinderen dit spannend, maar als wij ze stimuleren om dit samen te doen, zie je ze hiervan genieten!

We stimuleren kinderen respect te hebben voor anderen en hun omgeving

Al vanaf de jongste leeftijd is je kind een onderdeel van de groep. Daarbij horen bepaalde afspraken en vaste rituelen die ons met elkaar verbinden zoals het beginlied van de dag. Maar ook voel je je onderdeel van een groep als je inbreng er toe doet. Dit zit 'm, net als thuis, in 'gewone zaken'; samen de tafel dekken, even helpen bij de afwas (een fantastisch moment om met water te spelen), het ene spel opruimen voor je het volgende weer pakt, spelregels bij voetbal of het knutselmateriaal zelf schoonmaken. Jong geleerd...

Voorbeelden

- Wij leren de kinderen op een nette en respectvolle manier met elkaar, maar ook met onze spullen en de omgeving om te gaan. Zo wijzen we elkaar op de manier waarop we met speelgoed omgaan. We spelen met het speelgoed en maken het niet kapot. Wanneer een kind ziet dat iemand iets kapot maakt, wijzen ze elkaar daar op!
- Er lopen regelmatig kriebelbeestjes door de groep, maar ook buiten op de speelplaats. Wij leren de kinderen dat diertjes buiten in de natuur thuis horen en dat het niet aardig is om ze dood te maken.

We werken samen met ouders en anderen uit de leefomgeving van de kinderen

Onze bijdrage aan de opvoeding en ontwikkeling van je kind staat niet op zichzelf. Eenkennigheid, zindelijk worden, veranderingen in het gezin; samen met jou als ouder stemmen we af hoe we je kind daarbij het beste kunnen begeleiden. Maar ook met scholen, sportverenigingen, de kinderboerderij in de wijk, bibliotheek om de hoek, voorlees opa's en -oma's hebben we contact. We willen een waardevolle omgeving creëren waarin elk kind de kans krijgt om zich positief te ontwikkelen en te zijn wie het is.

Voorbeelden

- Wij maken regelmatig foto's van allerlei verschillende momenten. Op deze manier maken wij ouders duidelijk wat hun kind hier op het kinderdagverblijf doet.
- In de digitale nieuwsbrief en op facebook zetten wij regelmatig foto's van de activiteiten die wij binnen Grootstal met de kinderen doen
- Er hangt buiten en binnen de groepen een whiteboard aan de muur, waar regelmatig informatie voor ouders op komt te hangen.
- Als wij ons zorgen maken over de ontwikkeling van een kind, dan bespreken wij dit altijd zorgvuldig met de ouders. Waar nodig plannen wij een oudergesprek waarin wij samen tot een aanpak proberen te komen. Wij komen hier uiteraard altijd weer op terug (evaluatie).
- In overleg met school en de peutergroepen staat er telkens een ander thema centraal. Regelmatig worden ouders en verzorgers uitgenodigd om een bijdrage te leveren aan het thema. Zo was er bij het thema kunst een gezamenlijke opening en hebben we het thema afgesloten met een tentoonstelling.

VE en samenwerking met ouders

Ouders spelen een belangrijke rol bij VE. We vinden het belangrijk ouders te betrekken bij de ontwikkeling van hun kind en ze te ondersteunen bij dagelijkse opvoedingsvragen. We stimuleren ouders om ook thuis spelenderwijs aandacht te besteden aan waar hun kind bij de peutergroep of op het kinderdagverblijf mee bezig is.

Voorbeelden

- Tijdens het plaatsingsgesprek en in de kennismakingsperiode vragen we aan ouders wat hun opvoedingsgewoontes en vragen zijn, welk speelgoed in huis is, wat ouder en kind zoal samen doen en voor welke ouderactiviteiten de ouder belangstelling en tijd heeft. Op basis hiervan proberen we zo goed mogelijk tegemoet te komen aan de wensen en mogelijkheden van ouders.
- Bij de start en aan het einde van een dag(deel) is er gelegenheid tot uitwisseling over hoe het met kind gaat thuis en op de groep. Hiernaast kunnen we (kort) ingaan op opvoedingsvragen van ouders.
- Ouders die toestemming hebben gegeven voor het maken van foto's voor het ouderportaal krijgen regelmatig foto's toegestuurd van situaties op de groep waar hun kind op staat. Zo krijgen ouders een beeld van wat hun kind daar doet.
- Bij elk thema krijgen ouders een thema-thuisboekje met een korte beschrijving van het thema en activiteiten. Ook staan er ideeën in voor laagdrempelige activiteiten die ouders thuis met hun kind kunnen doen.
- Na iedere KIJK registratie of bij zorg worden ouders uitgenodigd voor een gesprek met

de mentor van het kind. Aan de orde komen hoe het kind in zijn vel zit op de groep en thuis en welke ontwikkeling het kind laat zien. Als hier aanleiding toe is, wordt ook besproken hoe de ontwikkeling extra ondersteund kan worden of eventuele andere stappen die gezet gaan worden. We vragen ouders om mee te denken hoe zij thuis kunnen bijdragen aan de ontwikkeling van hun kind.

- We vinden het belangrijk dat ouders weten aan welke ontwikkelingsdoel we werken. Dit bespreken we met ouders tijdens een oudergesprek. We stimuleren ouders om ook thuis op een speelse manier aan dit doel te werken
- Ook de ouder is hierbij betrokken. Ouder en pedagogisch medewerker vullen een overdrachtsformulier in. Er is een (telefonisch) overdrachtsgesprek tussen de leerkracht van school en de pedagogisch medewerker (warme overdracht). Soms is ook de ouder bij het gesprek (warme overdracht plus).

VE en samenwerking met de basisschool

We vinden een doorgaande lijn tussen peutergroep of kinderdagverblijf en school belangrijk. Dit vergemakkelijkt de overgang naar school en bevordert het schoolsucces. Voor een doorgaande lijn is een goede samenwerking met school belangrijk. In hoeverre een doorgaande lijn gerealiseerd kan worden, is afhankelijk van het aantal scholen waarnaartoe 'onze' kinderen uitstromen. Ten tweede is het afhankelijk van de bereidheid tot samenwerking van de basisschool en de middelen die een school hiervoor heeft. Zo hebben VE-basisscholen VE-coördinatoren die onder andere de taak hebben om de doorgaande lijn te realiseren.

Wij werken samen met basisschool De Kleine Wereld. De uitstroom van kinderen is naar diverse scholen. Met andere scholen is er geen intensieve samenwerking.

Voorbeelden

- We werken met een gezamenlijk ontwikkeld instrument voor warme overdracht. In Nijmegen is dit 'Alle kinderen in beeld'. Doel is er samen voor te zorgen dat kinderen een zo goed mogelijk start maken op de basisschool. Informatie over kinderen van ouders en van pedagogisch medewerkers helpt de school om kinderen hierbij zo goed mogelijk te begeleiden.
- We werken samen met de basisschool in één digitaal kindvolgsysteem KIJK! 0-7 jaar, waardoor voor ouders en de school de ontwikkeling van het kind tot 7 jaar in beeld wordt gebracht.
- We werken met een gezamenlijk VE-actieplan van peutergroep en basisschool de Kleine wereld.
- Waar mogelijk stemmen we onze ouderactiviteiten of elkaar af en/of organiseren we gezamenlijke activiteiten.
- Een aantal keren per jaar werken we aan een gezamenlijk thema en hebben we gezamenlijke activiteiten voor peuters en kleuters.
- Bv met een start activiteit van een thema.
- We hebben gezamenlijke werkdagen, bv over een thema interculstureel werken, verschil in benadering jongens /meisjes.
- We volgen gezamenlijke scholingstrajecten van leerkrachten en pedagogisch medewerkers, zoals rekenprikkel, oudercontacten.
- We hebben een gezamenlijke Bibliotheek op School.

VE en samenwerking met andere organisaties in de wijk

Samen met Bindkracht zetten we een project Samen voor Taal in. Ouders krijgen thuis ondersteuning van een stagiaire pedagogiek bij het voorlezen aan kinderen. Een thuisbezoek door de Pedagogisch medewerker hoort hier ook bij. Zo kunnen we nog beter

aansluiten bij de opvoedingsvraag van ouders. Op dit moment zijn het kinderen die op de peutergroep zitten die aansluiten bij dit project.

We bewaken de fysieke veiligheid van je kind

We hebben veel aandacht voor bewegen, buiten zijn en gezonde voeding. We doen zoveel mogelijk om ernstige ongelukken te voorkomen. Onze ruimtes, afspraken en werkinstructies zijn hier op gericht. Maar we willen en kunnen kinderen niet overal tegen beschermen. Ontwikkelen betekent ook de wereld ontdekken, klimmen en springen! Leren door vallen en opstaan. Vieze kleren en kleine ongelukjes, zoals schrammen of builen horen hierbij.

Voorbeelden

- Wij mogen dagelijks gebruik maken een mooie gymzaal in het gebouw. De materialen uit de gymzaal kunnen afgestemd worden op het niveau van de kinderen. De meeste kinderen spelen hier zonder problemen en hebben weinig angsten om te klimmen en te klauteren. Voor sommige kinderen is dit wel heel spannend. Wij zien dat ze graag willen, maar ze vinden dit vaak eng. Als wij dit signaleren, proberen wij ze een handje te helpen door erbij te staan of ze een hand te reiken. Vaak zie je dat de kinderen net dat stukje vertrouwen nodig hadden om over hun angst heen te komen.
- Vierogenprincipe: Dit betekent dat op elk moment de reële kans bestaat dat er een volwassene meekijkt of meeluistert met de beroepskracht. Dit houdt in dat we ervoor zorgen dat pedagogisch medewerkers in een groep altijd gezien of gehoord kunnen worden.

In ons kinderdagverblijf realiseren we dit op de volgende manier:

- Een grote glaswand van de groepsruimte naar de gang;
- Een grote glaswand van de groepsruimte naar de buitenruimte;
- Gebruik van een babyfoon in de slaapkamer.

De maatregelen die er verder genomen zijn, staan beschreven in het onderdeel achterwacht. Al deze maatregelen gelden zowel voor tijdens de vakantieweken als buiten de vakanties. De uitwerking van het vierogenprincipe en de maatregelen die we hierbij nemen, hebben we besproken met de oudercommissie.

- Achterwacht: In situaties dat er op ons kinderdagverblijf heel weinig kinderen aanwezig zijn en één pedagogisch medewerker voldoet, is altijd een tweede volwassene bereikbaar. De conciërge van Kindcampus Grootstal woont aan de overkant van de Kindcampus. Wij hebben met hem de afspraak gemaakt, dat wanneer er maar één pedagogisch medewerker in het gebouw aanwezig is, hij achterwacht is voor ons. Hij is ten alle tijden telefonisch bereikbaar en komt een aantal keren per dag een kijkje nemen in het gebouw en de groep. Staat er op vakantie dagen een pedagogisch medewerker langer alleen op de groep dan zorgen we dat voor een deel van de dag er de clustermanager, de administratief ondersteuner of de conciërge aanwezig is. Op tijden voor half negen en vanaf vier uur neemt de conciërge waar als achterwacht.